

Pandemia a okno Overtona

Autor: **Robert E. Wright**

Źródło: aier.org

Tłumaczenie: **Jakub Konończuk**

Okno Overtona lub okno dyskursu jest [narzędziem heurystycznym](#), które skupia się na obecnie prowadzonej polityce i określa alternatywy, która mają na celu zwiększyć lub zmniejszyć zakres wolności indywidualnej, szeregując je jako „popularne”, „sensowne”, „radykalne” czy w końcu „niewyobrażalne”.

Okno Overtona przesuwa się z czasem, zazwyczaj niestety w niekorzystnym kierunku, choć zdarzają się wyjątki, jak chociażby w trakcie rewolucji Reagana. Czasami okno Overtona jest wąskie, co oznacza, że tylko niewielki zakres różnych polityk jest określany jako akceptowalny lub lepszy od obecnego. Innym razem okno Overtona rozszerza się z obu stron. Strzaskanie okna oznacza sytuację, w której „wszystko jest dopuszczalne”.

Wprowadzenie konstytucji może być postrzegane jako próba zablokowania okna Overtona w pewnych kwestiach, takich jak wolność słowa czy prawo do posiadania broni. Konstytucje nie mają na celu dyktowania konkretnych polityk, ale raczej powstrzymywanie osób kształtujących politykę przed wprowadzaniem rozwiązań, które byłyby postrzegane jako radykalne czy niewyobrażalne. Gdy konstytucyjne mechanizmy zawodzą, okno zostaje strzaskane i wszystko, od komunizmu i faszyzmu aż po anarchokapitalizm, staje się możliwe do wprowadzenia. Okno Overtona jest najbardziej przydatne przy rozważaniu konkretnych obszarów polityki, ponieważ w różnych aspektach okno może się rozszerzać, zwężać lub podążać w różnych kierunkach.

Jeżeli AIER nie jest w stanie przesunąć okna w sprawie konkretnej polityki w stronę zwiększenia zakresu indywidualnej wolności, stara się przynajmniej to okno poszerzyć tak, aby propozycje polityczne dotyczące zwiększania wolności przynajmniej „znalazły się na stole”, czyli, innymi słowy, były traktowane w politycznych kręgach jako „akceptowalne”. Jak napisał [Milton Friedman](#), podstawową funkcją politycznych ekspertów, którzy nie są w danym momencie u władzy, jest „rozwijanie alternatyw dla obecnie obowiązującej polityki i

utrzymywanie ich przy życiu, aby były dostępne w chwili, gdy to, co dotychczas politycznie niemożliwe, stanie się nie polityczną koniecznością”.

Czy pandemia Covid-19 i polityczna odpowiedź na nią, demonstracje i zamieszki wywołane śmiercią Geoga Floyda, wybory 2020 roku czy nawet wydarzenia z szóstego stycznia, edukacja na temat różnorodności rasowej w szkołach i nowe prawo aborcyjne w Teksasie strzaskały okno Overtona, przesunęły je w którymś z kierunków, czy może poszerzyło je z obu stron? Niektórzy [miłośnicy wolności](#) uważają, że okno przesunęło się w pożądanym kierunku, ale wydają się, że po prostu się ono poszerzyło, otwierając się zarówno na nowe możliwości, jak i zagrożenia dla wolności indywidualnej w przynajmniej pięciu kluczowych obszarach polityki: służbie zdrowia, policji, edukacji, wyborów i samoposiadania.

Służba zdrowia

Na plus należy zaliczyć to, że lekarze znowu zaczęli udzielać wizyt domowych, przynajmniej w praktyce. Zdalna ochrona zdrowia pozwalała zaoszczędzić czas i pieniądze oraz zmniejszyć ryzyko przenoszenia chorób. Prawdopodobnie zmniejsza też emisję dwutlenku węgla. Po co kazać komuś cierpiącemu na dnę moczaniową jechać pół godziny do przychodni, po czym czekać na korytarzu razem z kimś zaraźliwie chorym. Bezskutecznie mówiłem o tym przez lata i dopiero Covid sprawił, że prawodawcy pozwolili lekarzom zajmować się pacjentami online. To, co wcześniej wydawało się „radykalnym”, momentalnie stało się [powszechne](#). Wiele innych aspektów systemu służby zdrowia, które obecnie służą tylko lekarzom i pozwalają szpitalom na osiągnięcie dużych zysków również powinny zostać zreformowane. Obecnie reformy mogą zostać rozpoczęte, dzięki doświadczeniu pandemii Covid-19.

Z drugiej strony część personelu medycznego odmawia udzielenia [bardzo potrzebnej opieki](#) pacjentom, którzy odmawiają założenia maseczki lub przyjęcia nowej „szczepionki” wprowadzonej w pośpiechu (jest to produkt, który przed wyborami 2020 roku został określony przez jedną z [obecnie rządzących](#) za coś, co nie jest bezpieczne). Odmowa podjęcia leczenia na podstawie bycia zaszczepionym lub innych kwestii istotnych dla personelu medycznego byłoby nie do pomyślenia [przed pandemią](#).

Niemniej jednak niektóre propozycje polityczne wciąż wydają się zbyt „radykalne”, aby być rozważane w Waszyngtonie. Moje często powtarzana sugestia, że prawodawcy powinni pozwalać na wzajemnie dobrowolne umowy, które kształtowałyby ubezpieczenia zdrowotne tak, aby wielkie przedsiębiorstwa

miały bodziec do utrzymywania ubezpieczanych przez siebie osób w zdrowiu, zamiast zajmowania się nimi, gdy ci już zachorują i potrzebują opieki, jest jedną takich propozycji. Jednak wielu innych także wzywa do deregulacji systemu opieki zdrowotnej i ubezpieczeń zdrowotnych, chociażby John C. Goodman, Sean Masaki Flynn i inni, również w dużej mierze pozostających poza oknem Overtona.

Służby policyjne

Po stronie pozytywów można zauważyć rosnący konsensus, że policja nie jest w stanie ochraniać wszystkich przez cały czas, dlatego też być może ojcowie założyciele mieli rację podkreślając znaczenie prawa do posiadania broni. Większość stanów stosuje się do [konstytucyjnego zezwolenia na broń](#), które automatycznie pozwala obywatelom na noszenie broni palnej w miejscach publicznych lub też zezwala na nie jeśli spełnienia się podstawowe wymogi (ang. *shall issue*). Natomiast amerykański sąd najwyższy może położyć kres ograniczeniom dotyczącym posiadania broni w Nowym Jorku, New Jersey i w innych miejscach, które uniemożliwiają praworządnym mieszkańcom na obronę siebie i swojej własności znajdującej się poza ich domami (ang. *shall issue*).

Jako zjawisko negatywne należy uznać fakt, że każdy, kto nie zgadza się z polityką obecnej administracji, naraża się na bycie określonym jako rasistowski, nacjonalistyczny, biały, suprematystyczny terrorysta. [Cięcia w budżetach lokalnych policji](#), w połączeniu z jednoczesnym zwiększaniem środków dla federalnego Law Enforcement, nie wróżą dobrze dla wolności indywidualnej. Zamiast śpiewać „[Let's go Brandon](#)”, Amerykanie z pewnością pomaszerowaliby na Waszyngton, gdyby nie obawiali się tak brutalnego potraktowania jak [protestujący szóstego stycznia](#).

Po raz kolejny jednak niektóre propozycje polityczne, jak mój apel o rozwój [dalekozasięgowej, nie mogącej odebrać życia broni obronnej](#) czy [przydzielenie niezależnego obrońcy każdej ofierze przemocy policyjnej](#), nie zyskują posłuchu. Zupełnie jakby ograniczanie przestępczości i jednoczesne zmniejszanie skali *bezprawnych* działań policji takich jak postrzały czy dyskryminacja pewnych grup nie były wystarczająco „popularne”, aby znaleźć się wewnątrz okna Overtona.

Wybory

Jako plus należy uznać fakt, że głosowanie w USA nigdy nie było prostsze. Niektóre stany automatycznie przesyłają karty do głosowania wyborcom. Odchodzi się też od wymogu identyfikacji zdjęciem osób oddających głos. Głosowanie stało się tak

łatwe, że nawet niektórym [martwym osobom](#) udało się zagłosować, a część głosujących [oddała więcej niż jedną kartę do głosowania](#). Niektórzy byli w stanie oddać dziesiątki tysięcy głosów za pomocą różnych szemranych sposobów, których nie udało się dowieść przed sądem.

Na minus należy zaliczyć to, że część reguł głosowania zostało wprowadzonych [niekonstytucyjnie](#), przez sędziów i gubernatorów, zamiast przez stanowe ciała ustawodawcze, jak nakazuje to amerykańska konstytucja. Artykuł pierwszy, rozdział czwarty, podpunkt pierwszy głosi, że „Czas, miejsce i sposób przeprowadzania wyborów do Senatu i Izby Reprezentantów określa w każdym stanie jego ciało ustawodawcze”.

W tym samym czasie propozycje takie jak [wybory przez losowanie](#) (losowy wybór spośród wykwalifikowanych kandydatów) pozostają poza debatą, pomimo że mogłyby rozwiązać trudne kwestie związane z wyborami (ponieważ zamiast głosowania mielibyśmy do czynienia z selekcją) jak również pomogłyby uporać się z problemem kupowania wpływów poprzez dotowanie kampanii i pozyskiwanie środków z niejasnych źródeł. Ponownie zatem, okno Overtona okazuje się poszerzone, ale nie strzaskane.

Edukacja

Jako pozytywne zjawisko należy odnotować fakt, że z powodu obowiązku noszenia maseczek i pojawienia się krytycznej teorii rasy, wielu rodziców decyduje się przenieść swoje dzieci do systemu domowego nauczania lub edukacji prywatnej. Idea „[School Choice](#)”, według której finansowanie edukacji przyporządkowane jest do ucznia, niezależnie od wybranej formy nauczania, zyskuje na popularności do tego stopnia, że wniosek w tej sprawie [został przyjęty przez legislaturę stanu Michigan](#).

Niepożądanym zjawiskiem jest natomiast to, że wielu politykom wydaje się obecnie, że państwowy system edukacji może robić z uczniami wszystko, bez podawania racjonalnego uzasadnienia, wbrew woli rodziców i wiedzy naukowej. Każdy, kto sprzeciwia się państwowej kontroli jest uważany za rasistę, antyszczepionkowca, płaskoziemcę lub nacjonalistycznego terrorystę.

W obszarze edukacji wyższej, Hawaje rozważają ograniczenie kompetencji kadry akademickiej jedynie do nauczania i wprowadzenie osobnej administracji zajmującej się ewaluacją okresową, co może być bardzo groźne dla [akademickiej wolności](#). Jednocześnie coraz mniej osób decyduje się na podjęcie studiów. Przykładowo [społeczność studencka w Kalifornii zmniejszyła się o piętnaście](#)

[procent](#). Zmusza to uniwersytety i osoby odpowiedzialne za kształtowanie polityki do ponownego przemyślenia wprowadzonych przepisów, które infantylizują studentów maseczkami, szczepionkami, certyfikatami i [obniżonymi wymaganiami](#).

Po raz kolejny okazuje się, że okno Overtona, chociaż szersze niż poprzednio, wciąż pozostaje nienaruszone, ponieważ nawoływanie do utworzenia [alternatywnego systemu edukacji](#) poza tym, który obecnie jest akredytowany i oparty o kredyty studenckie, pozostaje nieusłyszane na poziomie kształtowania polityki, pomimo [edukacyjnych innowatorów przedstawiających swoje plany](#) dotyczące utworzenia nowych uniwersytetów opartych na wolności akademickiej i poszukiwaniu prawdy.

Samoposiadanie

Na plus należy zaznaczyć to, że niektóre stany wciąż afirmują, że pojedynczy Amerykanin jest posiadaczem swojego własnego ciała i tym samym twierdzą, że ma on prawo odmówić przyjęcia szczepionki.

Na minus trzeba zaliczyć to, że federalna biurokracja zdaje się sądzić, że ma możliwość ominąć Kongres, kiedy tylko uważa to za konieczne, aby wprowadzić to, czego pragnie, pomimo braku sensownego uzasadnienia, poprzez rozporządzenia i urzędowe dekrety. Politycy z Teksasu podjęli [kolejną próbę](#) ataku na cielesną autonomię poprzez szereg prywatnych rozpraw sądowych, które jeśli zostaną uznane przez sąd najwyższy i zastosowane w innych obszarach, mogą zepchnąć naród w sidła autorytarnej dyktatury poprzez stworzenie [mechanizmu unikania nadzoru sądowego](#) stanowych polityk.

Wciąż jednak niektóre rozwiązania polityczne znajdują się poza oknem Overtona. Technicznie rzecz ujmując, USA mogłoby zakazać aborcji jednocześnie dekryminalizując dzieciobójstwo, ale niech ktoś spróbuje choćby podjąć dyskusję na ten temat!

Chociaż strzaskanie okna Overtona mogłoby wydawać się pożądane, jako że otworzyłoby to możliwość dyskusji na temat znacznie większej palety opcji politycznych, jednocześnie mogłoby okazać się bardzo niebezpieczne, gdyby zaimplementowane zostały rozwiązania, które dławią wolność indywidualną. Według Alexa Saltera, [propozycja wprowadzenie pełnego socjalizmu](#) wciąż znajduje się poza amerykańskim oknem Overtona. Innymi słowy, należy się cieszyć, że okno Overtona zostało zaledwie trochę szerzej otwarte, zamiast bycia strzaskanym.

Przesunięcie okna Overtona w kierunku wartości związanych z wolnością indywidualną powinno być celem miłośników wolności, ponieważ sprawiłoby, że nie wprowadzano by rozwiązań politycznych, które naruszają wolność indywidualną bardziej, niż jest to absolutnie konieczne do osiągnięcia celów zapisanych w [preambule](#) konstytucji USA. Być może około [stu pięćdziesięciu nowo powołanych na urzędy publiczne libertarian](#) będzie w stanie pracować nad przesunięciem okna dyskursu w dobrą stronę?